

Lausunto Oikeuspalveluviraston ehdotuksesta organisaatorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamiseksi

2987/00.04.00/2026

KHALL 26.5.2026

Valmistelija

Kunnanjohtaja Erno Heikkinen, 044 777 3344,
erno.heikkinen@suomussalmi.fi

Oikeusministeriö pyytää lausuntoja Oikeuspalveluviraston ehdotuksesta organisaatorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamiseksi. Lausuntoaika on 13.5.–11.6.2026.

Oikeuspalveluvirasto on 27.2.2026 tehnyt oikeusministeriölle esityksen Oikeuspalveluviraston toimistorakenteen ja toimipaikkaverkoston uudistamisesta. Esitys koskee Oikeuspalveluviraston organisaatorakennetta, toimistorakennetta ja toimipaikkaverkostoa sekä niihin liittyviä asetusmuutostarpeita.

Esityksen mukaan Oikeuspalveluviraston palvelut järjestettäisiin Manner-Suomessa jatkossa viidessä edunvalvontatoimistossa, viidessä talous- ja velkaneuvontatoimistossa sekä yhdeksässä oikeusaputoimistossa. Ahvenanmaan oikeusapu- ja edunvalvontatoimisto säilyisi ennallaan.

Toimipaikkaverkoston osalta Oikeuspalveluvirasto esittää, että oikeusministeriön asetusta Oikeuspalveluviraston toimipaikoista muutetaan siten, että asetuksessa mainittuja toimipaikkakuntia olisi jatkossa 38. Esityksen mukaan Suomussalmi ei sisälly jatkossa asetuksessa mainittaviin toimipaikkoihin.

Esityksen mukaan asiakkaiden vastaanottaminen olisi kuitenkin jatkossakin mahdollista myös muualla kuin asetuksessa mainituissa toimipaikoissa, mikäli palvelutarve sitä edellyttää.

Kunnanjohtajan esitys

Kunnanhallitus päättää antaa oikeusministeriölle seuraavan lausunnon Oikeuspalveluviraston ehdotuksesta organisaatorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamiseksi:

”Suomussalmen kunta pitää tärkeänä, että oikeusapu-, edunvalvonta- sekä talous- ja velkaneuvontapalvelujen saatavuus ja saavutettavuus turvataan yhdenvertaisesti myös pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen kunnissa.

Suomussalmen kunta katsoo, että mahdollinen muutos Oikeuspalveluviraston toimipaikkaluettelossa ei saa heikentää palvelujen tosiasiallista saatavuutta Suomussalmella ja sen lähialueilla. Henkilöstöjärjestöt ovat esittäneet, että osa toimipaikoista, joilla on vakituisia virkapaikkoja, tulisi olla asetuksen mukaisia toimipaikkoja. Yksi järjestöjen ehdottama toimipaikka olisi Suomussalmi. Neuvotteluissa työnantajalle esitetyn näkemyksen mukaan ei ole välttämätöntä, että kaikilta asetuksen mukaisilta toimipaikoilta saisi kaikkia Oikeuspalveluviraston palveluita. Suomussalmen kunta yhtyy henkilöstöjärjestöjen esitykseen. Kunnan näkemyksen mukaan olennaista on varmistaa, että alueen asukkailla on jatkossakin tosiasiallinen mahdollisuus saada tarvitsemansa oikeusapu-, edunvalvonta- sekä talous- ja velkaneuvontapalvelut kohtuullisella tavalla. Parhaiten tämä voitaisiin turvata Suomussalmella sijaitsevalla toimipaikalla.

Palvelujen käyttäjissä on usein henkilöitä, joiden asiointikyky, terveydentila, taloudellinen tilanne tai digitaaliset valmiudet voivat olla heikentyneet. Tämän vuoksi palvelujen järjestämisessä ei voida nojata yksinomaan sähköiseen asiointiin tai kauempana sijaitseviin toimipaikkoihin.

Suomussalmen kunta pitää tärkeänä, että palvelujen järjestämistapa kuvataan jatkovalmistelussa selkeästi. Mikäli Suomussalmi ei jatkossa sisältyisi asetukseen mainittaviin toimipaikkoihin, tulee varmistaa, että palvelujen saatavuus, jatkuvuus ja ennakoitavuus eivät jää epäselviksi asiakkaille, kunnalle tai muille viranomaisille.

Suomussalmen kunta korostaa, että palvelujen saavutettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon pitkät asiointietäisyydet, julkisen liikenteen rajallisuus, ikääntyvä väestö sekä haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden palvelutarpeet. Digitaaliset palvelut ja etäasiointi voivat täydentää palveluverkkoa, mutta niiden rinnalla on turvattava mahdollisuus henkilökohtaiseen palveluun silloin, kun asiakkaan tilanne sitä edellyttää.

Suomussalmen kunta pitää välttämättömänä, että oikeusministeriö ja Oikeuspalveluvirasto varmistavat ennen muutosten toimeenpanoa, ettei ehdotettu organisaatio- ja toimipaikkaverkon muutos johda palvelujen tosiasialliseen heikentymiseen Suomussalmella. Kunta pitää lisäksi tärkeänä, että palvelujen toteutumista seurataan muutoksen jälkeen erityisesti niiden alueiden osalta, jotka poistuvat toimipaikkaluettelosta.

Parhaillaan on käynnissä valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistus, jonka tarkoituksena on koota eri viranomaisten palveluita yhteisiin asiointipisteisiin. Kainuun osalta uudistukseen liittyvä alueellinen suunnitelma valmisteltiin vuonna 2025. Suunnitelmassa on Suomipisteen perustaminen Suomussalmelle, johon myös Oikeuspalveluvirasto on osoittanut kiinnostustaan.

Valtion palvelu- ja toimitilaverkkoa tulee tarkastella kokonaisuutena ja valtion palveluiden saatavuudessa tulisi noudattaa yhtenäistä tahtotilaa. Yksittäisten valtion toimijoiden ratkaisut heikentävät alueellista luottamusta valtion viranomaisten palveluiden läsnäoloon ja saavutettavuuteen Kainuussa. Ne myös heikentävät valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen tahtotilan toteutumista käytännössä sen osalta, että valtion palveluiden saavutettavuus uudistuksen myötä parantuisi.”

Päätös

Toimeksi
Tiedoksi

kunnanjohtaja
oikeusministeriö/lausuntopalvelu.fi
